

Asia: VN/13378/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten kriisinratkaisusta annetun lain sekä eräiden muiden lakien muuttamiseksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Rahoitusvakausvirasto (RVV) kannattaa ns. Daisy Chain -direktiivin säännösten panemista kansallisesti täytäntöön esitysluonnoksessa ehdotetulla tavalla. RVV kannattaa myös esitysluonnoksessa esitetyjä tarkennuksia ja täydennyksiä kriisinratkaisulakiin, rahoitusvakausviranomaisesta annettuun lakiin, luottolaitoslakiin ja sijoituspalvelulakiin.

Rahoitusvakausviranomaisesta annetun lain 7 lukuun ehdotetaan lisättäväksi uusi 11 §, jossa mahdollistettaisiin viraston eräiden avustavien tehtävien siirtäminen yksityiselle tai julkiselle palveluntarjoajalle. RVV pitää säännöstä erittäin tarpeellisena. Muissa maissa toimivien vastaavien viranomaisten kokemusten pohjalta voidaan arvioida, että kriisinratkaisussa ja talletussuojakorvausten maksatustilanteissa RVV:oon tulee kohdistumaan merkittävä määrä tallettajien ja pankin muiden asiakkaiden kyselyjä. Kyselyt ovat muiden maiden viranomaisten kokemusten mukaan usein hyvin samankaltaisia ja koskevat pääasiassa menettelyn etenemistä ja kestoa. RVV:n omat henkilöresurssit eivät todennäköisesti tulisi riittämään näihin sinänsä pääosin yksinkertaisiin kyselyihin vastaamiseen, vaan siihen tarvitaan hetkellisesti RVV:n ulkopuolisia resursseja. Palvelujen ulkoistus tulotaisiin toteuttamaan niin, että vaativimmat, asiakkaan oikeuksia ja velvollisuuksia koskevat kyselyt siirrettäisiin aina viraston palveluksessa olevan asiantuntijan vastattaviksi. Koska ulkoisen palveluntarjoajan vastattavaksi jäisivät vain yksinkertaiset ja usein toistuvat kysymykset, palveluntarjoajan palveluksessa olevat henkilöt pystyttäisiin lyhyessä ajassa kouluttamaan vastaamaan näihin kysymyksiin.

RVV pitää perusteltuna rahoitusvakausviranomaisesta annetun lain 5 luvun 9 §:n muuttamista niin, että pykälän 5 momentista poistettaisiin viraston velvollisuus ilmoittaa talletussuojakorvausten maksuvelvollisuuden alkamista koskevasta päätöksestä virallisessa lehdessä. Virallisen lehden ilmoitus ei ole enää tehokas tapa tavoittaa hallintomenettelyn asianosaisia. Päätöksen julkistaminen

RVV:n ja pankin verkkosivuilla ajaa tämän asian paljon paremmin. Ehdotetun säännöksen sanamuotoa tulisi kuitenkin täsmentää niin, että säännöksen suhde hallintolain mukaiseen tiedoksiantoon olisi selvä. Tiedoksianto asianosaisille tulisi tapahtua hallintolain 62 §:ssä säädettyinä yleistiedoksiantona ja sen lisäksi RVV:n tulisi vapaamuotoisesti ilmoittaa päätöksestä niille muille tahoille, joille päätöksestä pitää nyt voimassa olevan säännöksen mukaan ilmoittaa. Säännöksessä olisi hyvä edelleen säilyttää velvollisuus julkaista talletuspankin toimialueella ilmestyvissä suurimmissa päivälehdissä ja viraston internetsivuilla ilmoitus siitä, mihin toimenpiteisiin tallettajien on ryhdyttävä saamistensa turvaamiseksi.

RVV esittää, että muutettavaksi ehdotettuihin säännöksiin tehtäisiin lisäksi seuraavat tekniset korjaukset, jotka kohdistuvat säännösten jo voimassa olevaan sisältöön.

Kriisinratkaisulain ehdotettu 8 luvun 7ea §:n 2 momentin 3 kohta muutetaan kuulumaan seuraavasti, jotta sen vastaisi paremmin kriisinratkaisudirektiivin 45f(5) artiklan b-alakohtaa:

3) takaus tulee maksettavaksi, kun aiempi seuraavista edellytyksistä täyttyy:

a) virasto on tehnyt 6 luvun 1 §:ssä tarkoitetun päätöksen tytäryrityksen pääomaan luettavien erien nimellisarvon alentamisesta ja hyväksyttävien velkojen alentamisesta; tai

b) jos tytäryritys ei pysty maksamaan velkojaan eräpäivänä;

Sijoituspalvelulain 13 a luvun 2 § 4 momenttia ehdotetaan täydennettäväksi niin, että siihen lisätään viittaus ehdotettuun luottolaitostoiminnasta annetun lain 4 a §:n 4 momenttiin. RVV esittää, että samalla täydennetään sijoituspalvelulain 13 a luvun 2 § 4 momenttia niin, että siinä viitataan luottolaitostoiminnasta annetun lain 4 a §:n 1 momentin 3-6 kohtiin nykyisten 3-5 kohtien sijaan. Luottolaitostoiminnasta annetun lain 4 a §:n 1 momenttiin lisättiin omiin varoihin luettavien erien alisteisuutta koskeva 6 kohta lailla 233/2021 ja myös tätä kohtaa tulee soveltaa kriisinratkaisulain soveltamisalaan kuluviin sijoituspalveluyrityksiin.

Lisäksi RVV esittää, että kriisinratkaisulakiin ja rahoitusvakausviranomaisesta annettuun lakiin tehdään seuraavat tekniset muutokset. RVV:n näkemyksen mukaan nämä muutokset olisi perusteltua toteuttaa osana käsiteltävänä olevaa hallituksen esitystä, koska niihin ei sisälly periaatteellista lainsäätäjän harkintaa, vaan niissä on kysymys kriisinratkaisudirektiivin ja talletusuojadirektiivin implementoinnissa lakeihin jääneistä virheistä ja puutteista. Näiden direktiivien voimaansaattamisessa tapahtuvien virheiden korjaamisella olisi kuitenkin merkittävä vaikutus RVV:n käytännön toiminnan kannalta.

Rahoitusvakausviranomaisesta annetun lain 5 luvun 6 § 1 momentti

Rahoitusvakausviranomaisesta annetun lain 5 luvun 6 § 1 momenttia ehdotetaan täsmennettäväksi niin, että se vastaa talletussuojadirektiivin 10(8) artiklaa.

Rahoitusvakausviranomaisesta annetun lain 5 luvun 6 § 1 momentissa säädetään ylimääräisistä vuotuisista talletussuojamaksuista. Säännöksen mukaan ylimääräisen vuotuisen talletussuojamaksun enimmäismäärä on 0,5 % talletuspankin korvattavista talletuksista. Koska vuotuiset talletussuojamaksut määräytyvät virastolain 5 luvun 5 §:n 1 ja 7 momenttien mukaan riskiperusteisesti, voidaan 0,5 % suuruinen ylimääräinen vuotuinen talletussuojamaksu määrätä vain kaikkein riskisimmälle talletuspankille. Muille talletuspankeille on määrättävä niiden riskisyyttä vastaava, 0,5 %:n tasoa alempi ylimääräinen vuotuinen talletussuojamaksu, muutoin vaatimus maksun määräytymisestä pankin riskisyyden perusteella ei toteutuisi. Näin määräytyvä ylimääräisten vuotuisen talletussuojamaksujen yhteenlaskettu enimmäismäärä jää selvästi alle 0,5 % korvattavien talletusten yhteismäärästä.

Talletussuojadirektiivin 10(8) artiklan mukaan jäsenten on suoritettava ylimääräisiä kannatusmaksuja, jotka saavat olla enintään 0,5 prosenttia niiden suojatuista talletuksista kalenterivuotta kohden. Direktiivin 13(1) artiklan mukaan nämä maksut määräytyvät riskiperusteisesti. Direktiivin mukaan 0,5 % enimmäismäärä lasketaan kaikkien talletuspankkien korvattavien talletusten määrästä, enimmäismäärä ei ole sidottu yksittäisen talletuspankin korvattavien talletusten määrään. Yksittäisen pankin ylimääräisen vuotuisen talletussuojamaksun enimmäismäärä voi olla pienempi tai suurempi kuin 0,5 % tuon pankin korvattavien talletusten määrästä, riippuen siitä, onko pankin riskikerroin alempi vai korkeampi kuin samaan talletussuojajärjestelmään kuuluvien talletuspankkien keskimääräinen riskikerroin. Maksun riskiperusteisuus toteutuu tässä vastaavalla tavalla kuin vuotuisissa talletussuojamaksuissa.

Lisäksi pykälään lisättäisiin selvyuden vuoksi viittaus liitteeseen talletussuojamaksujen laskentamenettelystä.

Ehdotus säädöstekstiksi:

Jos talletussuojarahaston varat eivät riitä korvausten maksamiseen, virasto voi velvoittaa talletuspankit suorittamaan ylimääräistä vuotuisesta talletussuojamaksua enintään määrän, joka vastaa vuosittain 0,5 prosenttia talletuspankkien korvattavista talletuksista. Talletuspankin ylimääräinen vuotuinen talletussuojamaksu lasketaan talletussuojamaksujen laskentamenettelystä annetun liitteen mukaisesti.

Kriisinratkaisulain 4 luvun 4 § 5 momentti

Kriisinratkaisulain 4 luvun 4 § 5 momentinsanamuotoa ehdotetaan täsmennettäväksi niin, että se vastaa paremmin kriisinratkaisudirektiivin 83 artiklan 4 alakohdan d-kohtaa. Lain nykyisen

sanamuodon perusteella on epäselvää, miten säännellyllä markkinalla toimivan laitoksen tietoja on julkistettava.

Ehdotus säädöstekstiksi:

Jos menettelyn kohteena olevan laitoksen osakkeet, osuudet tai velkasitoumukset ovat kaupankäynnin kohteena säännellyllä markkinalla, 2 momentissa tarkoitettut tiedot on lisäksi julkistettava samalla tavalla kuin säännellyt tiedot on julkistettava arvopaperimarkkinalain (746/2012) mukaan.

Kriisintarkaisulain 5 luvun 9 §:n 2 kohta

Kriisintarkaisulain 5 luvun 9 §:n 2 kohdan mukaan arvostusero tilapäisen ja lopullisen arvonmäärityksen välillä kompensoidaan määräämällä 10 luvussa tarkoitettu väliaikainen laitos tai 11 luvussa tarkoitettu omaisuudenhoitoyhtiö suorittamaan lisävastiketta luovutettavien varojen ja velkojen vastaanottajille. Kriisintarkaisudirektiivin 36(11) artiklan mukaan lisävastike maksetaan varojen, oikeuksien tai velkojen osalta kriisintarkaisun kohteena olevalle laitokselle tai tapauksen mukaan osakkeiden tai omistusinstrumenttien osalta osakkeiden tai muiden omistusinstrumenttien omistajille.

Kriisintarkaisulaissa vastikkeen saaja on säädetty virheellisesti, se ei voi olla varojen ja velkojen vastaanottaja eli väliaikainen laitos tai omaisuudenhoitoyhtiö itse. Säännös ehdotetaan muutettavaksi niin, että lisävastike maksetaan sille taholle, joka on luovuttanut omaisuuden, josta lisävastike maksetaan.

Ehdotus säädöstekstiksi:

2) määräämällä 10 luvussa tarkoitettu väliaikainen laitos tai 11 luvussa tarkoitettu omaisuudenhoitoyhtiö suorittamaan lisävastiketta luovutettavien varojen ja velkojen omistajille.

Kriisintarkaisulain 7 luvun 5 §

RVV esittää, että kriisintarkaisulain 7 luvun 5 §:ään lisätään uusi 2 momentti, jolla saatetaan kansallisesti voimaan kriisintarkaisudirektiivin 53(2) artikla siltä osin kuin sitä ei ole vielä sisällytetty kriisintarkaisulakiin. Direktiivin 53(2) artiklan mukaan kriisintarkaisuviranomaisella on valtuudet saattaa päätökseen tai vaatia saattamaan päätökseen kaikki 59 artiklan 2 alakohdassa ja 63 artiklan 1 kohdan e–i alakohdassa tarkoitettujen valtuuksien voimaantulon kannalta tarpeelliset hallintotoimet ja menettelyt, mukaan lukien a) kaikkien asiaa koskevien rekistereiden muuttaminen; b) osakkeiden tai muiden omistusinstrumenttien tai velkainstrumenttien poistaminen pörssilistalta

tai kaupankäynnistä; c) uusien osakkeiden tai muiden omistusinstrumenttien listaus tai kaupankäynnin kohteeksi ottaminen; ja d) alaskirjattujen velkainstrumenttien uudelleenlistaus tai ottaminen uudelleen kaupankäynnin kohteeksi ilman vaatimusta antaa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/71/EY (11) mukainen esite.

Direktiivin 53(2) artiklan a) ja d) kohtien mukaisista kriisinratkaisuviranomaisen toimivaltuuksista on jo säädetty kriisinratkaisulaissa, nyt ehdotetaan myös instrumenttien listaltaotto- ja listalleottovaltuuksien lisäämistä kriisinratkaisulakiin.

Ehdotus säädöstekstiksi:

Virasto voi vaatia laitoksen osakkeiden tai muiden omistusinstrumenttien tai velkainstrumenttien poistamista pörssilistalta tai kaupankäynnistä ja uusien osakkeiden tai muiden omistusinstrumenttien listausta tai kaupankäynnin kohteeksi ottamista.

Kriisinratkaisulain 10 luvun 2 § 3 momentti

Kriisinratkaisulain 10 luvun 2 § 3 momenttia ehdotetaan täsmennettäväksi niin, että se vastaa kriisinratkaisudirektiivin 41(1) artiklan toisen kappaleen säännöstä. Direktiivin mukaan väliaikaiselle laitokselle voidaan myöntää poikkeus toimiluvasta, jos se ei täytä kaikkia toimiluvan edellytyksiä. Kriisinratkaisulain mukaan poikkeus voidaan myöntää vain vakavaraisuutta ja maksuvalmiutta koskevista vaatimuksista. Kriisinratkaisulakia tulee täydentää niin, että poikkeus voi koskea muitakin toimilupavaatimuksista kuin vakavaraisuutta ja maksuvalmiutta koskevista vaatimuksista.

Ehdotus säädöstekstiksi:

Finanssivalvonnan on luottolaitostoiminnasta annetussa laissa ja sijoituspalvelulaissa säädetystä poiketen päätettävä toimiluvan antamisesta väliaikaiselle laitokselle viivytyksettä saatuaan virastolta ilmoituksen väliaikaisen laitoksen perustamisesta tai tämän luvun säännösten soveltamisesta aikaisemmin perustettuun väliaikaiseen laitokseen. Finanssivalvonta voi viraston hakemuksesta myöntää väliaikaiselle laitokselle luvan määräajaksi poiketa mainituissa laeissa säädetystä luottolaitoksen toimilupavaatimuksista.

Kriisinratkaisulain 4 luvun 1 § 6 momentti

Kriisinratkaisulain 4 luvun 1 § 6 momenttia täsmennetään niin, että Finanssivalvonnan ja viraston tiedonantovelvollisuus niiden tekemästä, kriisinratkaisulain 4 luvun 1 § 1 momentin 1 tai 2 kohdan mukaisesta arviosta kohdistuu kriisinratkaisudirektiivin 81(3) artiklan d-kohdan mukaisesti myös sivuliikkeen kriisinratkaisuviranomaiseen.

Ehdotus säädöstekstiksi:

Jos virasto tai Finanssivalvonta arvioi, että laitos täyttää 1 momentin 1 tai 2 kohdassa tarkoitetut edellytykset, niiden tulee toimittaa tieto arviostaan toisilleen sekä: 1) laitoksen tai ryhmän sivuliikkeen toimivaltaiselle valvontaviranomaiselle ja kriisinratkaisuviranomaiselle; 2) Suomen Pankille ja Euroopan keskuspankille; 3) mahdolliselle laitoksen ryhmäkriisinratkaisusta vastaavalle viranomaiselle; 4) valtiovarainministeriölle; 5) Euroopan järjestelmäriskineuvostolle.

Rahoitusvakausvirasto - Jaakko Weuro, ylijohdaja; Harri
Hämäläinen, kriisinratkaisuasiantuntija